

tuum ad altare, et ibi recordatus fueris quod frater tuus habet aliquid adversum te, relinque ibi munus tuum ante altare, et vade prius reconciliari fratri tuo, et tunc veniens offeres munus tuum (Matth. v, 23). Debita poscit remitti. Peccata ideo appellari videntur debita, quia pro eis debetur satisfactio, quia, sicut nullum bonum irremuneratum, ita nullum malum impunitum. Videtur ergo petere, ut peccata pœnitentibus nobis omnino remittantur, et satisfactio pro peccatis lenior fiat, et citius indulgeatur. Nam et bene defunctorum animæ, quibus remissa sunt peccata in pœnitentia et confessione, in purgatoriis locis purgantur, si non plenam satisfactionem fecerint in præsentī vita, pro quibus etiam post mortem sacrificium corporis et sanguinis Dei offertur, et eleemosynæ fiunt, ut pœna qua purgantur eis mitior fiat, et citius finiatur. Credit aliquis fratri suo egenti pecuniam vel quamlibet substantiam suam sine scœnore, melius fecisset, si dedisset; attamen bonum facit, si præstando egenti subvenit. Numquidnum dimittet ei Deus, si et hic debitum non dimiserit? Absit! Verumtamen, si adeo pauper sit, quod reddere non possit, melius est dimittere, quam angariare, juxta illud: *Serve nequam, omne debitum dimisi tibi, quia rogasti me. Nonne ergo et tu debuisti misericordiam conservo tuo, sicut et ego tui misertus sum? (Matth. xviii, 32.)* Sequitur: *Et ne nos inducas in tentationem.*

Sexta petitio.

XI. Sexta petitio de removendis futuris malis est. Non enim sufficit dimissa nobis esse mala præterita, nisi servet nos Deus de his in quibus nondum incidimus. Et hoc ita dicit: *Ne inducas nos, etc.* Tentari non est peccatum, sed coronam generat. *Non coronabitur, nisi qui legitime certaverit (II Tim. ii, 5).* Legitur: *Tentavit Deus Abraham (Gen. xxii, 1), et tentat vos Dominus Deus vester (Deut. xiii, 5).* Nisi consensum præbeas perversæ tentationi, quam vel caro infligit, quæ concupiscit adversus spiritum, vel immittit malignus spiritus, juxta illud: *Immisiones per angelos malos (Psal. lxxvii, 49), non peccas, sed te in melius promotes.* Quod si in plena voluntate habes opere complere, unde tentaris, si

(2) S. Augustinus, Serm. 98, *De verbis Luc.*, cap. vi.

A posses, prima morte mortuus es. Verendum est ne in secundam operis, et in tertiam prouas consuetudinis (1). Orat ergo ut non inducat nos Deus in aliquod peccatum: sed quia sine ipso a peccato nos abstinere non possumus, inducere in tentatione videtur, cum nos non defendit, et gratiam non largitur: quam tamen gratiam non nisi gratis donat, quia non eam promeruimus, imo juste perdidimus. Et nota quod, cum postulat non induci in consensum pravæ tentationis, omne genus peccati orat a se longe fieri, quoniam qui non consentit non operatur, qui non operatur non consuescit. Et hæ sunt tres mortes animæ, in quas precatur non induci.

Septima petitio.

XII. Septima est: *Sed libera nos a malo.* Vita præsens sine quocunque peccato non subsistit secundum Joannem: *Si dixerimus quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus (I Joan. i, 8).* Sed levia sunt et quæ facile, si tantum nos pœniteat, veniam consequuntur, et in communi, *Confiteor Deo* deleri creduntur. Petit ergo liberari et ab his malis, sine quibus vita præsens ex fragilitate carnis non geritur. Aliter: *Libera nos a malo*, id est a diabolo. Diabolus enim præcipue dicitur malus, sicut e contrario, *nemo bonus nisi solus Deus (Marc. x, 18).* Quia ergo diabolus fini nostro insidiatur, et non curat quales fuerimus, sed quales circa finem vitæ existamus, in eo articulo petit liberari a diabolo, ubi et B. Martino astare præsumpsit, ut in eo tunc mali nihil reperiat, sicut in beato Martino nihil reperit.

XIII. *Amen.* Amen quasi sigillum est confirmationis, ut si fideliter postulat, repulsam non patitur. Septem istas petitiones Lucas in quinque comprehendit. Nam *Fiat voluntas tua sicut in cælo et in terra* præteriens, in duobus præcedentibus contineri intelligit. Ultimam: *Sed libera nos a malo*, non apponit, quasi in præcedenti contineatur: *Et ne nos inducas*; unde non apponitur *Et libera nos*, imo *Sed libera*, ut non per se sit petitio, sed de superiori pendens. Nituntur quidam his septem petitionibus septem dona Spiritus sancti et octo beatitudines applicare; sed, quoniam ad eruditionem simplicium non multum prodesse videntur, scienter præterivimus.

JOSLENI SUESSIONENSIS

CHARTA PRO MONASTERIO SILVÆ MAJORIS.

(MABILL., *Annal. Bened.*, VI, 664.)

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti, G. Dei patientia Suessorum vocatus episcopus, P., ejusdem gratia venerabili abbati monasterii de Silva Majori, omnibusque successoribus ejus canonicè substituendis in perpetuum.

Cathedra, cui Deo auctore præsidemus, plus sollicitudinis gerit quam quietis, plus laboris secum trahit quam tranquillitatis. Quod enim bonus pastor

D sibi commissarum ovium vexationibus opponere se debeat, earumque injurias sui ipsius interpositione refellere, divinum est oraculum; bonus enim pastor Christus et animam suam posuit pro ovibus suis. Eapropter, frater in Christo charissime, injuriosæ vexationi, qua Raynaudus comes Suessionensis monasterio S. Pauli, quod juris est abbatiæ, super altare de Terni faciebat, qualiter restiterimus,

atque demum quomodo ad pacem revocaverimus, A præsentibus notum fieri volumus et futuris. Sicut enim ex charta bullata prædecessoris nostri bonæ memoriæ Lisiardi episcopi comperimus, altare de Terni cum sibi pertinentibus a domno Hugone IV, prædecessore nostro, monasterio S. Pauli collatum est, cujus rei actio in eadem charta his verbis continetur. Noverit tam futurorum quam præsentium prudentia, ecclesiæ B. Pauli, quæ pertinet ad ecclesiam S. Mariæ Silvæ-Majoris, datum esse altare de Terni a domno Hugone episcopo prædecessore meo, interveniente Raynaudo Tescionis filio, qui idem altare ab Ingelranno Cosciacensi in beneficio possederat, adnitente quoque et concedente eodem Ingelranno, ut illius altaris concessio per manum episcopi præfati Hugonis, de cujus beneficio descenderat, prædicto loco fieret, et facta est, et sicut illud altare cum capella Novæ-villæ et appenditiis suis, ab illa B. Pauli ecclesia multo tempore possessum est. Postea vero cum prædictus Raynaudus Jerosolymam adiens illa in terra inter Domini bellatores occubisset, essetque ejus morte ecclesia S. Pauli benefactore et defensore suo destituta, Joannes Suessionensis comes altare illud de Terni monachis S. Pauli violenter abstulit, suisque usibus mancipavit. Sed ejus violentam ablationem Guido castellanus prædicti Raynaudi nepos et hæres moleste tulit, et patris sui viri clarissimi eleemosynam et donum mutari vel minui ferre non potuit. Frequenter igitur comitem illum per amicos et necessarios convenit, et hoc modo concordiam hujus rei obtinuit, ut comes prædictus Joannes in vita sua tantum, altare illud haberet, post mortem vero ejus absque mora et contradictione aliqua ad monachos S. Pauli, quibus se illud injuste abstulisse recognoscebat, liberum et quietum rediret.

Contigit non multo post eundem comitem morte deficere, post cujus mortem, antequam corpus ejus sepulturæ daretur, uxor illius comitis et filius ejus Raynaudus in manus meas flentes reddiderunt, et S. Paulo per me restitui petierunt, et peccatum, quod pater auferendo contraxerat, indulgeri cum multis suspiriis deprecati sunt. Cui redditioni et restitutioni multi ex clericali et laicali ordine interfuerunt. Hæc de charta domni Lisiardi prædecessoris nostri ob rei gestæ notitiam transtulimus.

Postquam vero Raynaudus comes Joannis comitis filius in militem aptatus est, malorum instinctu idem altare saisivit, atque in proprios usus redegit. quamvis monachi S. Pauli idem altare post mortem Joannis comitis multis annis quiete tenuissent. Quem cum ad rationem misissemus, et ipse justitiam subterfugeret, per duos annos fere eum extra ecclesiam fecimus. Denique cum nullam a nobis inde relaxationem habere potuisset, nisi justitiam nostram subiens, altare cum universis redditibus monasterio S. Pauli per manum nostram reddidit, eo scilicet pacto, ut nec ipse, nec aliquis successo-

rum, aliquo ingenio vel quamvis monachorum la-cessitus injuria, in supradictum altare vel redditus ejus manum mitteret.

Ilgierius vero S. Pauli prior promisit se daturum singulis annis comiti Raynaudo, quoad viveret, illi inquam tantum, et nulli omnimodis hæredum suorum, tres modios avenæ ad cumulatum mensuram, et septem annonæ mediatae, id est quæ non esset minus quam media de frumento, undecunque vellet prior, non de redditibus altaris de Terni, ne fortasse ipsum altare comiti aliquando censuale videretur.

Denique ut monasterium S. Pauli adversus molestias et vexationes comitis sive hæredum ejus firmiter in posterum muniretur, solemniter die natalis Domini, cum verbum facturi ad populum, post evangelium in pulpitem ascendissemus, rei actionem præsentem comite, clero et populo, qui ibi multus convenerat, exposuimus. Comes vero omnia recognovit et concessit, et in præsentia totius ecclesiæ, altare de Terni monasterio S. Pauli quietum clamavit, adeo ut nec ipse nec hæredes ejus in universis redditibus ad ipsum altare pertinentibus amplius manum mittant, vel sibi aliquid inde usurpent. Batildis quoque comitissa ejusdem Raynaudi comitis uxor, quantum ad ipsam pertinebat, altare ipsum cum pertinentiis suis refutavit, et refutationem sui mariti concessit et laudavit. Nos vero sicut induti eramus ad missæ celebrationem, in oculis totius Ecclesiæ excommunicavimus et anathematis sententiam promulgavimus tam in comitem quam in comitissam, sive in quamlibet ecclesiasticam sæcularemve personam, quæ prædictum altare sive redditus ejus sibi usurparet, aut ab ecclesia S. Pauli alienaret, nisi secundo, tertiove commonita infra xv dies ablata restitueret et emendaret. Et ut hujus actionis memorialis charta inviolatum robur obtineat, sigillo nostro muniri eam præcepimus.

Datum est hoc anno Incarnationis Dominicæ 1154, episcopatus autem nostri ix, regnante in Francia Ludovico patre, et Ludovico filio inuncto in regem anno iv, sicut denotavimus. Factum est hoc in oculis Ecclesiæ; placuit tamen paucos de multis testes apponere.

Actioni comitis hi interfuerunt: Arnulfus præpositus, Roardus decanus, Niyelo archidiaconus, Adclardus archidiaconus, Tetbaldus archidiaconus, Ebalus archidiaconus, Joannes sacerdos, Galterus sacerdos, Theobaldus sacerdos, Gaufridus diaconus, Ingelbertus diaconus, Yvo diaconus, Ingenulfus subdiaconus, Rorigo subdiaconus, Arduinus cancellarius, Guislebertus de Firmitate miles, Giraldus de Castello miles, Germundus de Castello miles, Robertus de Foro M. Hugo de Veteriforo M. Wido de S. Medardo M. Petrus filius Walterii M. Ingelrannus Matifart, Dietus de Valle-Balmerio. Theodericus de Novo-vico, Arnaudus de Cathena.

Concessioni comitissæ hi interfuerunt: Ebalus archidiaconus, Petrus filius Guerinni miles, Robertus de Foro.